

Matuszewski, Adam

"Iwan Nikolaevič Gorožankin (1848-1904)", Leonid Vasil'evič Alekseev, Wkaterina Vladimirovna Kalesnik, Moskva 1998 : [recenzja]

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 45/1, 169-170

2000

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

historię muzeum im. W.K. Arseniewa we Władywostoku i początki jego etnograficznej kolekcji. Wspomniano, że już w 1899 r. pozyskało ono pierwsze egzemplarze zabytków tego rodzaju od B. Piłsudskiego, naonczas zesłańca, przebywającego na Dalekim Wschodzie (Sachalin, Władywostok). Pod koniec wieku XIX zbiory te wchodziły do zespołu muzealnego istniejącego przy Towarzystwie Badania Kraju Amurskiego. Autorka wspomina też o tym, że około 200 przedmiotów z etnograficznej kolekcji dotyczącej Niwchów, zgromadzonej przez B. Piłsudskiego prezentowano na Międzynarodowej Wystawie w Paryżu (1900), po zakończeniu której zostały one sprzedane. Wstęp do katalogu zawiera także wiele innych ciekawych informacji związanych z tą kolekcją, które w pewnym stopniu pokrywają się z tekstem publikowanym przed laty na łamach czasopisma etnograficznego „Lud” 1991 z. 71 s. 127–141, autorstwa W. Prokofiewa i W. Kobko. Prezentowany zbiór jest zaledwie częścią bogatej kolekcji zgromadzonej przez B. Piłsudskiego, z czasem uległa ona rozproszeniu i znajduje się w innych placówkach muzealnych Rosji. Katalog dopełniają 3 załączniki będące spisem przedmiotów przekazanych przez B. Piłsudskiego Towarzystwu Badania Kraju Amurskiego w roku 1899, 1903, 1904 i 1905 dotyczących katalogu kulturowego Ajnów, Nanajców i Niwchów. Katalog sporządzony został z dużą starannością dokumentacyjną, mimo to zabrakło w nim informacji, że część tej kolekcji prezentowana była w Polsce w roku 1991 na wystawie zorganizowanej przez Muzeum Azji i Pacyfiku w Warszawie.

Antoni Kuczyński
(Wrocław)

Noty recenzyjne

L[eonid] V[asil’evič] A l e k s e e v , W[katerina] V[ladimirovna] K a l e s n i k : *Iwan Nikolaevič Gorozankin (1848–1904)*, Moskva 1998 Nauka, 208 s. Rossijska Akademija Nauk. Seriya: Naučno-Biografičeskaja Literatura.

Książka jest poświęcona życiu i pracy naukowej wybitnego rosyjskiego botanika końca XIX w., profesora Uniwersytetu Moskiewskiego – Ivana Nikolaeviča Gorozankina. W książce, oprócz biografii Gorozankina, omówiono także jego ważniejsze prace oraz zasługi tego uczonego jako twórcy znanej szkoły botaników, która dała nauce rosyjskiej takich wybitnych uczonych, jak: V.M. Arnoldi, A.P. Artari, V.I. Beljaev, M.I. Golenkin, L.M. Krečetovič, L.I. Kursanov, K.I. Mejer,

V.V. Miller i inni. Cennym uzupełnieniem opracowania jest zamieszczony na końcu (s. 186–198) krótki zbiór listów Gorożankina.

A[leksej] N[ikolaewiĉ] B o g o l j u b o v , E[vgenij] Ja[kovleviĉ] A n t o n j u k , S[vetlana] A[ndrijavna] F e d o s o v a : *Sergej Nikolaevič Koževnikov (1906–1988)*. Moskva 1998 Nauka, 240 s. Rossijska Akademijska Nauk. Serijska: Naučno-Biografiĉeskaja Literatura.

Książka opisuje życie i działalność naukowo-dydaktyczną wybitnego ukraińskiego uczonego w zakresie mechaniki maszyn, członka-korespondenta Ukraińskiego Akademii Nauk – Sergeja Nikolaewiĉa Koževnikova. Autorzy, obok biografii Koževnikova, przedstawiają jego zasługi dla opracowania metod eksperymentalnych w badaniach maszyn oraz wkład do nauki o strukturze i syntezie mechanizmów, biomechaniki i innych działów mechaniki. Książkę uzupełnia obszerna bibliografia prac Koževnikova.

Katarzyna D o r m u s : *Rozwój form wychowania estetycznego i nauczania rysunku w Krakowie w latach 1850–1914*. Warszawa 1998 Wydawnictwo IHN PAN. Instytut Historii Nauki PAN. Zakład Dziejów Oświaty. Polska Akademia Umiejętności. Wydział Twórczości Artystycznej, 255 s. Monografie z Dziejów Oświaty. T. 38.

Książka dzieli się na pięć zasadniczych rozdziałów, z których pierwszy omawia wzrost społecznego zainteresowania problemami sztuk plastycznych w drugiej połowie XIX w., następne zaś prezentują stosunek pedagogów europejskich i amerykańskich do wychowania estetycznego i nauczania rysunku w szkole, omawiają wychowanie estetyczne w szkole galicyjskiej oraz próby realizacji reformy pedagogiczno-estetycznej na terenie Krakowa przełomu XIX i XX wieku, wreszcie analizują czynniki kształtujące świadomość estetyczną społeczeństwa krakowskiego. Rozważając problem wychowania estetycznego, autorka starała się ustalić, jakimi drogami docierała wiedza o sztukach pięknych i w jaki sposób starano się kształtować wrażliwość estetyczną społeczeństwa krakowskiego, jaka była w tym procesie rola szkoły, a jaką odgrywały czynniki pozaszkolne, wreszcie do kogo były adresowane podejmowane działania i jakie przyniosły skutki.